

SVT Vetenskap svarar på LRFs kritik beträffande "Slaget om skogen":

1. LRF påstår: "Programmet beskriver inte att den stora förändringen av Sveriges skogar skedde föregående sekler med en stor avskogning av landet. I stället sätts ett narrativ om att dagens skogsbruk orsakar brist på äldre skogar."

SVT:s svar: Det stämmer inte att vi låtit bli att ta med historiken om skogsbruket före nutiden. I episod 5 av Slaget om skogen beskriver vi med hjälp av en intervjuad skogshistoriker hur de riktigt gamla stora träden försvann redan i industrialismens barndom på 1800-talet. Samtidigt är spåren av 1800-talets skogsbruk inte det mest påtagliga i dagens landskap. I tv-serien berättar vi också om hela 1900-talets olika sätt att bruka skogen, bl a 1970-talets stora hyggen. Många forskare, bl a Tomas Lundmark professor i skogsskötsel vid SLU, bekräftar att det finns ett allt större behov att avverka allt yngre skogar och för ett år sedan publicerade Tomas Lundmark en rapport om att det är svårt att få skogen att räcka till. Även experter på Skogsstyrelsen och på Holmen skog har varnat för "skogsbristen" som hotar i framtiden.

2. LRF påstår: "Fram till 80-talet uppmanades skogsägare att inte lämna lövträd i skogen vilket har stor påverkan på dagens skogar. Efter den nya skogspolitiken från början av 90-talet finns en positiv utveckling för flertalet viktiga biotoper i skogen. Programmet avstår helt från att redovisa den positiva utvecklingen."

SVT:s svar: Den dominerande bilden bland de många forskare vi intervjuat är att man ser en negativ utveckling för många biotoper i den brukade skogen, men vi visar också ett exempel på motsatsen i ett reportage från Sveaskogs ekopark i Färna, Skinnskatteberg.

3. LRF påstår: "Brist på balans. Två personer (Sebastian Kirppu och Frédéric Forsmark) med en starkt skogsbrukskritisk inställning och utan vetenskaplig bakgrund får sätta hela bilden av utvecklingen för skogens biologiska mångfald. Överhuvudtaget ges ingen motbild."

SVT:s svar: Det stämmer inte. Tomas Lundmark, professor i skogsskötsel vid SLU berättar exempelvis ingående om att vi får en "annan typ av mångfald" med modernt skogsbruk – och att han tycker att farorna vad gäller biologisk mångfald överdrivs. Samtidigt låter vi andra forskare, som ekologerna Martin Green och Adam Felton berätta om hur de ser att skogsbruket idag drabbar den biologiska mångfalden.

4. LRF påstår: "Skogsbruksmotståndare får sätta hela bilden kring den biologiska mångfalden, medan skogsproduktionsforskare endast tas in för att prata om hur man vill

höja produktionen. Med detta spår man på motsättningarna och speglar skogsbrukare som sådana som bara vill producera mer på bekostnad av den biologiska mångfalden.”

SVT:s svar: Se svar ovan på punkt 3.

5. LRF påstår: “Inga företrädare för enskilda skogsägare fick vara med för att balansera kritiken och beskriva det engagemang som finns.”

SVT:s svar: Serien handlar om forskning kring skogen och titeln *Slaget om skogen* anger att den fokuserar kring de konflikter som finns kring virkesproduktion kontra naturvårdsaspekter, och konflikter där olika miljöhänsyn kolliderar. Inte i första hand olika brukares engagemang och initiativ. I episod sju finns emellertid ett avsnitt med den enskilde skogsägaren Anders Tivell i Tiveden som brukar sin skog enligt Lübeckmodellen, utan kalhyggen. Hos många enskilda skogsägare kan ekonomi och naturvård samsas och kunde absolut ha skildrats mer ingående även om detta inte var huvudtemat för serien.

6. LRF påstår: “Programmet visar bara på aspekter som innebär en negativ utveckling för den biologiska mångfalden. Man nämner inte de många positiva trender som finns; till exempel mer gammal skog, mer död ved, mer grova lövträd, mer ädellövskog.”

SVT:s svar: Det finns givetvis mycket mer som kunnat tas med, både positivt och negativt. Huvudfokus på serien har, som seriens titel antyder, handlat om de konflikter som finns om den svenska skogen, men vi tar också upp vissa positiva exempel, som en enskild skogsägare som får bra ekonomisk avkastning med ett försiktigt brukande av sin skog.

7. LRF påstår: “Det framgår inte att hälften av skogen ägs av enskilda skogsägare, ofta med starka band till sin skog. I stället målas skogsbruket ut som en industri som bara vill producera mer.”

SVT:s svar: Se svar på punkt 5.

8. LRF påstår: “Programledaren använder sig delvis av miljörelsens språk. Bland annat kallar hon brukade skogar för plantager, ett begrepp som börjat användas i skogsbrukskritiska kretsar för att nedvärdera planterad skog. Definitionsmässigt är svenska planterade skogar mycket sällan plantageliknande.”

SVT:s svar: Programledaren använder ordet “plantager” en gång (på tre och en halv timme) i en speakertext. Annars används begreppet planterad skog. LRF påstår att begreppet “plantager” är “miljörelsens språk” och enbart används om svensk planterad skog i “skogsbrukskritiska

kretsar”. Men i exempelvis Nationalencyklopedins artikel om “plantageskogsbruk” kan man läsa: “Principiellt är de planterade bestånden av skogsträd i Skandinavien också exempel på plantage-skogsbruk.”.

9. LRF påstår: “SVT framställer genomgående grafer på ett sätt som ställer skogsbruket i dålig dager.”

SVT:s svar: Vi visar korrekt och relevant information som ibland kan ge slutsatser som talar emot ett intensivt skogsbruk; om industrin också ska leva upp till andra lagar och mål såsom hänsyn till klimatet och artbevarande.

10. LRF påstår: “Mest allvarligt är att man i ett program som handlar om vetenskap faktiskt har manipulerat ursprungsdata för att ge en sämre bild av verkligheten än vad som är fallet.”

SVT:s svar: Nej, vi har inte manipulerat ursprungsdata. Vi har visat data för att ge en korrekt bild av verkligheten, en bild som ibland avviker från slutsatser som de statliga myndigheterna drar. När Skogsstyrelsen tar med **skyddad skog** i mängden **avverkningsbar skog** så tar vi bort den skyddade skogen ur totalvärdet och sänker värdet med motsvarande belopp eftersom den skyddade skogen per definition inte är tänkt att fällas. (Den är med andra ord avverkningsmogen **men inte avverkningsbar**.) I en figur som visar variation i fågelbestånd, som kritiserats, har vi hänvisat till data från den nationella fågeltaxeringen. De har också skickat en inlägga till er om att SVTs bild är korrekt.

SVT använder termen naturskog för att beteckna det som forskare med en fackterm kallar ”kontinuitetsskog”, en skog som inte varit kalhuggen och i stället föryngrar sig själv. Det har vållat lite missförstånd från branschen som tycks mena att naturskog är helt opåverkad av människan (och alltså nära synonymt med urskog). Vi har föredragit att använda vardagligt språkbruk (med stöd av Svenska akademins ordbok) framför facktermer, och har förklarat innebörden av termen i speakertexten.

11. LRF påstår: “Trots att representanter från LRF, samt ansvariga myndigheter såsom Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket har påpekat när data har använts felaktigt, så har ingen rättelse hitintills gjorts.”

SVT:s svar: Vi har ändrat rubrik i en figur i avsnitt ett, samt lagt till en kategori ”skog äldre än 140 år”; inget av det ändrar slutsatserna i sak. Och vi har gjort en rättelse i en bildtext på svt.se/vetenskap för att vi angav en källa felaktigt (det skulle vara Umeå Universitet och inte Naturvårdsverket).

Utöver detta har vi fått kritik för att vi tog upp en artikel som publicerats i tidskriften Nature och som ger helt andra uppgifter om avverkning av skog än vad Riksskogstaxeringen gör. Kritikerna har till och med påstått att inte ens författarna står fast vid siffrorna.

Sanningen är att huvudförfattaren till artikeln, som vi naturligtvis har varit i kontakt med, står fast vid att det skett en ökning av avverkad areal i Sverige med 36 procent mellan åren 2016 och 2018 jämfört med 2004 och 2015, samt att Sverige står för 27 procent av den avverkade arealen av skog i EU.

Forskarna bakom studien gjorde, efter invändningar från bland annat forskare från Riksskogstaxeringen, även en alternativ uträkning där de använde en annan metod, *sample based* istället för *pixel based*. Forskarna upptäckte med hjälp av den metoden att i Sverige och Finland har det skett en ökning av kalhyggen med 35 procent, med en felmarginal på 16 procent, mellan 2016 och 2018 jämfört med 2011 och 2015. Siffran för det i den ursprungliga artikeln är 54 procent. Men forskarna påpekar att ökningen på 35 procent inte inkluderar gallringar, utan bara kalhyggen, medan originalstudien även inkluderar gallring. Den senare uträkningen omkullkastar inte slutsatserna som forskarna drog i den ursprungliga studien som fortsatt är publicerad i Nature.

Någon av kritikerna har syrligt kommenterat att om avverkningarna har ökat så borde ju det ha syntts i ökningen av arbetstillfällen under samma tid. Enligt statistik från EU:s rapport "Agriculture, forestry and fishery statistics" (sid. 94) så har antalet anställda inom skogsbruk i Sverige ökat med drygt 20 procent mellan åren 2008 och 2018, vilket alltså motsäger de svenska kritikernas påstående att avverkningarna inte kan ha ökat eftersom antalet som arbetar med skogsbruk inte ökat.

Anna Schytt, redaktionschef

SVT Vetenskap